

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«КАМ'ЯНСЬКИЙ ФАХОВИЙ МУЗИЧНИЙ КОЛЕДЖ
імені Мирослава Скорика»
ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»**

Циклова комісія «Фортепіано»

“ЗАТВЕРДЖЕНО”
Заступник директора з
навчальної роботи
Синєок Т.А.
30.08.2024р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Методико – виконавський аналіз педагогічного репертуару»

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

Спеціальність 025 Музичне мистецтво

Кам'янське - 2024

Робоча програма з дисципліни «Методико-виконавський аналіз педагогічного репертуару» складена на основі освітньо – професійної програми підготовки фахового молодшого бакалавра спеціальності «Музичне мистецтво».

Розробник: Захарченко Антоніна Владиславівна,
викладач, «спеціаліст I категорії».

Робоча програма затверджена на засіданні ЦК «Фортепіано" Голова циклової комісії
_____ (Одінцова І. В.)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 3,5	<p>Галузь знань 02 Культура і мистецтво</p> <p>Спеціальність 025 Музичне мистецтво</p>	<p>Складова обов'язкової блокової дисципліни "Психолого-педагогічна підготовка", надає загальні та спеціальні компетенції</p>
Загальна кількість годин - 105		<p>Рік підготовки IV</p> <p>Семестри VII -VIII</p> <p>Практичні заняття - 52</p> <p>Самостійна робота - 53</p>
Тижневих годин: аудиторних – 1	Освітньо-кваліфікаційний рівень - Фаховий молодший бакалавр	<p>Види контролю: поточний контроль, підсумкова атестація</p> <p>Екзамен – VIII семестр</p>

Пояснювальна записка.

Робоча програма з дисципліни «Методико – виконавський аналіз педагогічного репертуару» складена на основі освітньо – професійної програми підготовки фахового молодшого бакалавра зі спеціальності "Музичне мистецтво" та відповідає державним стандартам вищої освіти.

Дисципліна «Методико – виконавський аналіз педагогічного репертуару» є складовою частиною професійно – практичної підготовки здобувачів освіти. Програма побудована таким чином, щоб дати відповіді на всі можливі проблемні питання у роботі викладача, розвинути мислення здобувача, спрямувати його на майбутнє самостійне подолання труднощів, що виникають у спілкуванні з учнями, пошук творчого вирішення проблем.

Програма має чотири розділи.

Перший та другий розділи передбачають знайомство з найбільш відомими фортепіанними збірниками. Здобувачі освіти послідовно вивчають репертуар, починаючи знайомство з нотами для початківців (використовуючи отримані знання та навички, які були отримані з дисципліни «Методика викладання гри на фортепіано»). Далі окремо додається репертуар для учнів 1-го, 2-го, ...8-го класу. На протязі занять здобувачі мають можливість самостійно формувати для учнів програми, різноманітні творчі завдання, вправи для технічного розвитку, матеріал для читання з листа. В результаті навчання формуються вміння підбирати художні твори та технічний репертуар відповідно до індивідуальних здібностей учнів; визначати потенційні можливості учнів; аналізувати відповідність художнього та технічного розвитку учнів до обраних програмних творів.

Третій та четвертий розділи передбачають групування матеріалу за жанровою ознакою та окрему увагу до особливостей роботи над кожним жанром. Також формуються вміння: планувати роботу над музичним твором, використовуючи музично-теоретичний та методико-виконавський аналіз; аналізувати виконавські засоби виразності, особливості фіксації їх композиторами-класиками та редакторами; використовувати необхідні варіанти роботи над технікою; опрацьовувати різноманітні інформаційні джерела та використовувати їх в професійній діяльності та інше.

Для кращого засвоєння матеріалу здобувачі отримують індивідуальні завдання

для самостійної роботи. Теоретичні відповіді повинні обов'язково супроводжуватись ілюстраціями музичного матеріалу на інструменті.

До кожного розділу додається перелік необхідних нотних збірників.

Якість набутих знань перевіряється протягом навчального року у формі усних відповідей, письмових завдань, виконання на інструменті обраних творів. У VII та VIII семестрах проводиться залік, на якому необхідно виконати і проаналізувати декілька музичних творів з педагогічного репертуару. Оцінюється як якість аналізу, так і якість виконання твору. Оцінювання студентів відбувається за 12-ти бальною шкалою.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни.

Мета дисципліни:

- підготовка студентів майбутньої професійної діяльності шляхом усвідомленого розуміння музично – теоретичного матеріалу;
- емоційне сприймання та виконання педагогічного репертуару для учнів-піаністів початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів;
- широке застосування асоціативних зв'язків між музичними творами, творами інших мистецтв та життєвими явищами;
- вільне і професійне використання спеціальної музичної термінології;
- самостійне і творче використання набутих знань, умінь та навичок в музично – педагогічній діяльності.

Завдання дисципліни:

- сприяти засвоєнню методико – виконавських знань;
- розвивати вміння здійснювати художньо – педагогічний аналіз музичних явищ і процесів;
- стимулювати творчу активність, спрямовану на придбання практичного досвіду в навчальному процесі та самостійній роботі;
- навчити студентів використовувати знання педагогічного репертуару в майбутній педагогічній діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основні моменти історичного розвитку фортепіанної педагогіки;
- особливості розвитку фортепіанної методики на різних історичних етапах;
- сучасні тенденції розвитку фортепіанної педагогіки і методики в Україні;
- програмний репертуар ДМШ;
- стилеві та жанрові особливості музичних творів;

вміти:

- планувати роботу над музичним твором, використовуючи музично-теоретичний та методико-виконавський аналіз;
- організовувати поетапно навчальний та репетиційний процес;
- здійснювати навчально-методичне забезпечення діяльності початкового спеціалізованого мистецького навчального закладу;
- визначати потенційні можливості учнів; аналізувати відповідність художнього та технічного розвитку учнів до обраних програмних творів;
- підбирати художні твори та технічний репертуар відповідно до індивідуальних здібностей учнів;
- визначати оптимальні форми, методи та етапи здійснення контролю за навчальною діяльністю учнів, рівень навчальних досягнень учнів відповідно до критеріїв оцінювання;
- визначати рівень своєї професійної майстерності з метою постійного професійного вдосконалення;
- аналізувати досвід роботи і виконавської майстерності видатних представників вітчизняного та зарубіжного музичного мистецтва;
- опрацьовувати різноманітні інформаційні джерела та використовувати їх в професійній діяльності.

Компетентності, отримані після вивчення дисципліни.

Інтегральна компетентність (ІК).

ІК. Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері музичного мистецтва або у процесі навчання, що вимагає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, історії мистецтва, музичного виконавства та педагогіки, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК-6. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні компетентності (СК):

СК-4. Здатність використовувати спеціалізовані знання з теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК-5. Здатність демонструвати професійні навички та уміння в музично-теоретичній/виконавській/педагогічній/організаційно-творчій діяльності.

СК-6. Здатність передавати знання, застосовувати професійні та педагогічні методи, підходи, технології, знання вікової психології в умовах роботи в педагогічній діяльності на рівні початкової мистецької освіти (відповідно до освітньо-професійної програми).

СК-8. Здатність оперувати професійною термінологією.

СК-13. Здатність презентувати результати своєї творчої/педагогічної/організаційно-творчої діяльності перед аудиторією з урахуванням її специфіки.

СК-14. Здатність до професійної самореалізації.

Програмні результати навчання (РН):

РН-9. Оперувати традиційними та сучасними знаннями в контексті освітньої виконавської/музично-теоретичної/педагогічної/організаційно-творчої діяльності (відповідно до освітньо-професійної програми).

РН-10. Володіти методикою роботи з учнем з урахуванням вікових особливостей (відповідно до освітньо – професійної програми).

РН-11. Підбирати навчальний виконавський репертуар з урахуванням музичних здібностей та цілей навчання здобувачів початкової мистецької освіти (відповідно до освітньо – професійної програми).

РН-14. Розробляти та документувати навчально – методичні/творчі матеріали, вести документацію, пов'язану з виконанням професійних обов'язків (відповідно до освітньо – професійної програми).

Програма навчальної дисципліни.

Розділ 1. «Робота з учнями – початківцями. Педагогічний репертуар 1-4-х класів».

Тема 1. Початковий період навчання. 1 – 2-й класи.

Заняття проходять у формі ігрових ситуацій з матеріалу, який потрібен для формування виконавських навичок на початковому етапі навчання.

Осмислення проблем, пов'язаних з організацією піаністичного апарату, проходить у процесі роботи над вправами для підготовки рухового апарату до гри на фортепіано: вправами для закріплення відчуття дії вільної руки (вільне падіння, рух вздовж клавіатури, колові, вгору-вниз, вертикальні, вправи на відчуття опори руки); вправами для розвитку самостійності та сили пальців.

Наступним етапом є використання в ігрових ситуаціях вправ за інструментом для оволодіння грою різними штрихами, розвитку рухливості пальців, техніки першого пальця та ін.

Важливо, щоб у процесі занять учні навчилися розуміти залежність дій піаністичного апарату від художніх слухових уявлень (пісенність - повільність руху, марш — енергійність жесту), відчувати різний ступінь

опори руки, пов'язаний з виразним інтонуванням мелодичних наспівів, потребою координації руху рук при виконанні різних елементів фактури.

Ефективність проведення практичних занять з формування навичок читання з листа залежить від того, як чітко учні уявляють собі його основні компоненти:

- володіння системою нотного запису і технікою прискореного читання;
- вміння розрізняти та поєднувати ряд знаків у комплекси (гамоподібні, арпеджовані та ін.);
- вміння швидко орієнтуватися у відстані між знаками за вертикаллю (інтервали, акорди та ін.);
- структурно-розумове сприйняття тексту.

Одночасно потрібні швидкість та точність моторної реакції, здатність передбачати розгортання музичної тканини.

В ігрових ситуаціях закріплюються елементи навичок вміння бачити та чути текст, який йде попереду матеріалу, що виконується (“фотографування”), оволодіння клавіатурою “всліпу”; аплікатурною технікою (аплікатурною реакцією на горизонтальні та вертикальні комплекси) та ін. На конкретному музичному матеріалі учні опановують логіку укладення фактурних завдань.

Для надбання в школах мистецтв практичних навичок самостійної творчості, елементів імпровізації, можна рекомендувати використовувати при проведенні занять такі завдання: підбір на слух, транспонування мелодичних наспівів; імпровізація та складання закінчення мелодії, яку почав викладач, на заданий ритм, з варіантною зміною мелодії; імпровізація інтонацій ”запитання-відповіді”; складання мелодії на віршований текст; імпровізація мелодії другого голосу в ансамблі з викладачем; гармонізація мелодій з використанням різних фактурних формул для акомпанементу; імпровізація в різних формах (рондо, варіаційних, дво- тричастинних); складання етюдів на задану гармонічну послідовність (“у стилі Черні”); створення п’єс імітаційного складу, варіаційної форми; використання виконавських засобів (динаміки, штрихів та ін.) для відображення характеру музики.

Нотні збірники:

1. Школа гри на фортепіано /Під ред. А. Ніколаєва.
2. Школа гри на фортепіано для першого року навчання. / Укл. Н. Кувшиннікова та М. Соколов.
3. Юний піаніст. Вип. I. // Укладач та ред. Л. Ройзман та В. Натансон.
4. Б. Міліч. Маленькому піаністу.
5. Фортепіано. I кл.// Під. ред. Б. Міліча.
6. А. Артоболевська. Перша зустріч з музикою.
7. Л. Баренбойм. Шлях до музикування.
8. Хрестоматія педагогічного репертуару для фортепіано. // Укл. та ред. Н. Любомудрова, К. Сорокін, А. Туманян.
9. Сучасна фортепіанна музика для дітей II клас. ДМШ. // Укл. та ред. Н. Копчевський.
10. Фортепіано. II кл. // Під. ред. Б. Міліча.
11. Бібліотека юного піаніста. Вип. 1-5. // Укладач В. Натансон.

Тема 2. Нотні збірники для 3 – 4-х класів.

Проходячи педагогічний репертуар з нижчезазначених збірників, окрему увагу слід приділяти розвитку та вдосконаленню техніки музиканта-виконавця та осмисленню композиційних засобів виразності (фактура, мелодія, гармонія, метроритм та ін.) і виконавських засобів (динаміка, агогіка, тембри,

аплікатура, штрихи та ін.).

З метою вдосконалення технічного розвитку учня, обговорюються проблеми формування виконавських навичок на підставі художніх та слухових уявлень.

Практичні заняття передбачають конкретизацію уявлень студентів про властивість механіки інструмента, посадку, положення корпусу, руки, пальців під час гри, засоби звуковидобування, які визначають раціональні дії виконавця. На матеріалі підготовлених до виконання п'єс обговорюються питання взаємодії руки та пальців у процесі виразного інтонування мелодій, виконання різних пластів фактури.

Обговорюється залежність перспективи розвитку музиканта від якості формування навичок на початковому етапі навчання (неможливість формування нових навичок без потрібного ступеня закріплення попередніх), основні дефекти в організації піаністичного апарату, які підстерігають учня, та причини їх появи, значення слухового контролю як засобу попередження небажаних навичок. Крім цього здобувачі демонструють вправи у послідовності, потрібній для формування різних елементів фортепіанної техніки.

Окрема увага приділяється усвідомленню засобів виразності музичної мови.

Для проведення занять учні повинні підготувати 5-7 творів, різних за стилем, жанром та характером. У процесі занять на конкретному музичному матеріалі студенти закріплюють знання, які отримали на уроках з теорії, фаху та методики, про комплекс музично-виразних засобів, які композитор використовує в музичному творі (мелодія, гармонія, метроритм, фактура, динаміка, артикуляція, агогіка та ін.).

При ігрових ситуаціях під час виконання та аналізу виробляється поняття єдності емоційно-виразного, слухового та понятійного компонентів, формується уявлення про засоби виховання художнього мислення учня ШМ у процесі роботи над репертуаром на уроці, усвідомлюється значення виконавських засобів виразності (динаміки, артикуляції, агогіки, аплікатури, педалізації та ін.) для розкриття авторського задуму та виразного звучання музичного твору.

Розділ 2. «Педагогічний репертуар 5 – 8-х класів».

Тема 3. Нотні збірники для старших класів ДШЕВ.

Поширюються знання, набуті в попередніх розділах та, зокрема, увага приділяється темі “Методи навчання гри на фортепіано”.

Метою занять є осмислення студентами ефективності проблемного методу, його мети - розвитку ініціативи, самостійності, вихованню творчої активної особистості в цілому. Обговорюється необхідність визначеного рівня знань. Як передумова самостійних дій, навідні питання, підказки викладача, стимулюють студентів до пошуків вірних рішень, підкреслюють значення установки на роботу у режимі творчого пошуку, стимулюють пізнавальну активність.

Прикладом для створення проблемної ситуації може бути самостійне редагування творів Й. С. Баха.

При опрацюванні музичного твору можна рекомендувати такі форми:

- самостійне редагування музичних творів;
- порівняльний аналіз редакцій одного твору (власну редакцію, звучання твору в запису);
- фіксація в нотному тексті виконавських (динамічних, штрихових, агогічних та ін.) нюансів в процесі прослуховування запису музичного твору.

Розділ 3. «Методика роботи над поліфонічними творами та над великою формою».

Тема 4. Методика роботи над поліфонічними творами.

Для проведення занять здобивачі готують 2-3 п'єси різнотемної та імітаційної поліфонії за рекомендацією викладача. Одне з занять відводиться на обговорення основних проблем, пов'язаних з виконанням на фортепіано музики І. С. Баха: уртекст та редакції; виразні можливості інструментів, для яких писав І.С.Бах (клавесин, клавикорд); питання динаміки (динаміко-темброві характеристики, за допомогою яких відображається характер твору в цілому, його частин, гнучко поєднуються мелодії різних голосів; фразування, терасоподібна динаміка та ін.); питання артикуляції (залежність вибору штрихів від характеру музики, міжмотивна, внутрішньомотивна артикуляція, правила “вісімки”, “фанфари” та ін.), питання темпу, аплікатури, педалізації. Здобувачі надають самостійну редакцію однієї з інвенцій І. С. Баха.

У процесі занять конкретизуються уявлення про послідовність завдань для роботи над п'єсами поліфонічного складу.

Нотний матеріал

1.1. С. Бах. Маленькі прелюдії.

- 2.1. С. Бах. Нотний зошит А. М. Бах.
- 3.1. С. Бах. Французька сюїта c-moll.
- 4.1. С. Бах. Інвенції (2-3 голосні).
- 5.1. С. Бах. Вибрані прелюдії та фуґи з ДТК, ч. I та II.
6. Поліфонічні твори українських та радянських авторів.

Тема 5. Робота над великою формою.

Для проведення занять здобувача готують 2-3 твори крупної форми віденських класиків та інших композиторів з репертуару ШМ. У процесі виконання та комплексного аналізу закріплюється уявлення про особливості структури сонатного алеґро, яке володіє найбільшими можливостями для відображення багатогранних життєвих явищ: багатотемністю, контрастними зіставленнями фактури, динаміки, артикуляції та ін. Слід звернути увагу на виразне значення тонального плану; використання гармонічної послідовності Т, Д, S, Т у великому масштабі - як вираження конфліктних елементів сонатної форми, на різні за змістом кульмінації.

Крім того аналізуються виконавські засоби виразності, особливості фіксації їх композиторами-класиками та редакторами. Здобувачам пропонується зробити порівняльну характеристику різних редакцій класичних сонат, дати оцінку тому, як звучить один і той самий твір у різних виконаннях, самостійно відредагувати матеріал, рекомендований викладачем.

Нотний матеріал

1. М. Клементі. Сонатини, ор. 36, ор. 37, ор. 38, ор. 26.
2. Ф. Кулау. Сонатини.
3. Д. Чімароза. Сонатини.
4. Сонатини В.А. Моцарта та Л. ван Бетховена.
5. Перші частини деяких сонат Гайдна, Моцарта, Бетховена.
6. Варіації - особливості побудови.
7. Варіації віденських класиків.
8. Варіації українських авторів.
9. Рондо - особливості побудови.
10. Рондо із сонат віденських класиків.

Розділ 4. «Робота над інструктивними етюдами та творами малої форми.

Підготовка до державного іспиту».

Тема 6. Методика роботи над етюдами.

Для проведення занять здобувачі повинні підготувати 2-3 етюди на різні види техніки.

При аналізі слід звернути увагу на:

- форму та гармонічну структуру етюда;
- види техніки, що зустрічаються в творі: гамоподібні, арпеджовані послідовності, ламані інтервали, репетиції, мелізми, октавні та акордові послідовності тощо;
- завдання в роботі над технікою: виховання рівності та незалежності пальців поруч зі свободою руки, пластичності кистьових рухів та поєднанні їх з природними, об'єднуючими рухами всієї руки; координацію рухів обох рук у технічно складній фактурі;
- варіанти роботи над технікою: темпові, агогічні, артикуляційні, динамічні, ритмічні, перегрупування за змістом пасажу.

При виборі засобів подолання технічних труднощостей треба виходити з:

- конкретного уявлення про звучання;
- піаністичного прийому, який потребує формування;
- фактури етюда;
- аплікатурних прийомів, що відповідають мелодико-інтонаційній та синтаксичній побудові пасажу.

Нотний матеріал

1. К. Черні - Г.Гермер. Етюди. Зош. I та II.
2. К. Черні. Етюди, ор. 299.
3. К. Черні. Етюди, ор. 740.
4. М. Клементі. 29 вибраних етюдів під ред. К. Таузіга.
- 5.1. Крамер. Етюди, ор. 60.
- 6.1. Мошковський. 15 віртуозних етюдів, ор. 72.
7. А. Кобилянський. Сім октавних етюдів.
8. Інші етюди за власним бажанням.

Тема 7. Робота над творами малої форми.

Для проведення занять учні готують 2-3 різнохарактерні п'єси, одна з яких обов'язково кантилена.

Під час виконання та аналізу обговорюються особливості тришарової фактури гомофонно-гармонічного складу (бас, мелодія, гармонічне заповнення), жанрові ознаки та виразний характер мелодії (фразування, опорно-змістовні моменти, використання підтекстовки для її виразного виконання на підставі асоціацій з мовними та вокальними інтонаціями). Одночасно підкреслюється залежність виконавських засобів від змісту музики (динаміки, артикуляції, аплікатури, визначення ступеня динамічних градацій для гармонійного поєднання усіх шарів фактури); визначаються прийоми втілення виконавського задуму (доцільність пластичних рухів рук, гра "витагнутими" пальцями, звуковидобування з мінімальною атакою); художнє використання педалі. Здобувачам пропонується зробити самостійну редакцію п'єс, рекомендованих викладачем.

Нотний матеріал

1. Р. Шуман. Альбом для юнацтва ор.68.

Тема 8. Методико – виконавський аналіз музичних творів, які виносяться на державний іспит «Основи педагогічної майстерності».

З метою якісної підготовки здобувачів до підсумкової атестації пропонується загальний план методико – виконавського аналізу твору.

1. Розкрити зміст даного музичного твору. Зробити характеристику музичних образів.
2. Виявити засоби, які використовує композитор для створення цих музичних образів (стилістику твору, жанрову характерність, ритмічні та темпові особливості, будову мелодії, тональний план, гармонічні та ладові особливості розвитку, кульмінації).
3. Підкреслити засоби виразності, за допомогою яких виконавець реалізує задум композитора на інструменті (інтонування та фразування мелодії, динамічний план твору, агогічні особливості, артикуляційні моменти, особливості педалізації та інші).
4. Визначити рівень складності твору, його місце в репертуарі учня.
5. Сформулювати педагогічні задачі, пов'язані з його вивченням (мелодія, інтонування та фразування; відтворення фактури; артикуляція, штрихи;

темп, метро-ритмічна організація, агогіка; аплікатура, туше, прийоми у вилученні звуків, колорит, педалізація; динамічний план тощо).

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем
Розділ 1. «Педагогічний репертуар 1 – 4 класів».
Тема 1. Початковий період навчання. 1 – 2-й класи.
а) проблеми підготовки рухового апарату для гри на фортепіано
б) створення ігрових ситуацій для оволодіння грою різними штрихами
в) вивчення фортепіанних шкіл та збірок для початківців
Тема 2. Нотні збірники для 3 – 4-х класів.
а) розвиток піаністичних навичок; основні дефекти в організації піаністичного апарату та їх виправлення
б) аналіз засобів музичної виразності та їх виконання
<i>Разом за розділом 1</i>
Форма контролю - залік
Розділ 2. «Педагогічний репертуар 5 – 8-х класів».
Тема 3. Нотні збірники для старших класів ДШЕВ.
а) методи навчання гри на фортепіано
б) порівняння редакцій та створення самостійної редакції твору

в) музично-виконавський розвиток учня у старших класах ДШЕВ

Форма контролю - залік

Разом за розділом 2

Разом за розділами 1 та 2

Розділ 3. «Методика роботи над поліфонічними творами та над великою формою».

Тема 4. Методика роботи над поліфонічними творами.

а) особливості засобів виразності в старовинній поліфонії

б) твори І.С. Баха в ДШЕВ

в) робота над творами сучасної поліфонії

Тема 5. Робота над великою формою.

а) принцип контрасту та його втілення у творах великої форми

б) формування навичок аналізу сонатного алегро

в) аналіз виконавських засобів виразності у творах великої форми

Разом розділом 3

Форма контролю - залік

Розділ 4. «Робота над інструктивними етюдами та творами малої форми. Підготовка до державного іспиту».

Тема 6. Методика роботи над етюдами.

а) вивчення видів фортепіанної та їх застосування

б) вправи на розвиток різних видів техніки

в) аналіз форми та гармонії етюдів як засіб полегшення їх запам'ятовування та виконання

Тема 7. Робота над творами малої форми.

а) жанри творів малої форми; цикли та сюїти
б) аналіз виконавських засобів виразності у творах малої форми
Тема 8. Методико – виконавський аналіз музичних творів, які виносяться на державний іспит «Основи педагогічної майстерності».
<i>Разом за розділом 4</i>
<i>Разом за розділами 3 та 4</i>
Форма контролю - залік
Усього годин

5. Індивідуальні самостійні завдання

Для творчого осмислення ідей і положень курсу «Методико-виконавський аналіз педагогічного репертуару» здобувачі повинні самостійно вивчити низку питань дисципліни, що висвітлюються в літературних джерелах і не розглядаються на практичних заняттях.

Обсяг часу на самостійну роботу передбачений навчальним та робочим планом. Програма містить завдання для самостійної роботи, що включають підготовку доповідей, самостійне опрацювання наукової та навчальної літератури.

Теми доповідей:

1. Аналіз збірок для початківців.
2. Підготовка рухового апарату для гри на фортепіано.
3. Основні дефекти в організації піаністичного апарату та їх виправлення.
4. Методичні рекомендації, присвячені аналізу засобів музичної виразності у творах для 3 – 4 класу ШМ.
5. Творчій музично-виконавський розвиток учня у старших класах ШМ.
6. Твори сучасної поліфонії у репертуарі ШМ.
7. Робота над фортепіанною технікою в ШМ.
8. Використання вправ на розвиток різних видів техніки.

9. Варіаційні цикли віденських класиків у старших класах ШМ.
10. Принцип контрасту та його втілення у творах великої форми.
11. Фортепіанні цикли композиторів-романтиків у репертуарі ШМ.

6. Методи навчання

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: лекції, бесіди; ілюстрація; репродуктивні, проблемно-пошукові; лабораторні роботи, практичні роботи, самостійна робота, дискусія, розгляд творчо-аналітичних завдань, розгляд ситуативних задач.
2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності.
3. Методи контролю, самоконтролю, корекції за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.
4. Універсальні методи: словесно-інформаційні, словесно-дослідницькі та ін.

7. Методи контролю

Всі форми і методи контролю та оцінювання результатів вивчення дисципліни спрямовані на підтвердження успішного та планомірного формування загальних та професійних компетенцій в процесі роботи.

Використовуються такі форми та методи контролю:

поточний: усне опитування (індивідуальне та комбіноване);

контроль за ефективністю самостійної роботи (написання та захист рефератів, доповідей, підготовка творчо-аналітичних завдань);

підсумковий контроль: залік.

8. Критерії оцінювання знань здобувачів.

Рівні навчальних досягнень	
за 12- бальною системою	Критерії
I. Високий	

12	Здобувач самостійно поширює свої знання теоретичного матеріалу; демонструє бездоганне виконання музичного твору; проявляє творчу ініціативу, пропонує свої висновки щодо аналізу музичного твору та його інтерпретації.
11	Здобувач демонструє глибокі знання теоретичного матеріалу; відмінно орієнтується у науково-методичній термінології, демонструє особистий підхід до поставленого завдання; має творчий підхід до застосування теоретичних знань при виконанні та аналізі педагогічного репертуару. Обсяг виконаної самостійної роботи складає 100%.
10	Здобувач у повній мірі володіє теоретичним матеріалом, здатний їх систематизувати, узагальнювати, емоційно сприймати та виконувати музичні твори, широко застосовувати асоціативні зв'язки між музичними творами та життєвими явищами; самостійно використовує набуті знання.
II. Достатній	
9	Здобувач добре володіє теоретичним матеріалом, добре орієнтується у науково-методичній термінології; демонструє достатні навички у застосуванні теоретичного матеріалу при виконанні та аналізі педагогічного репертуару, але присутні невеликі недоліки. Вміє самостійно користуватися методичною літературою. Обсяг виконаних завдань самостійної роботи складає 85%.
8	Здобувач добре володіє теоретичним матеріалом; досить повно аналізує художньо-образний зміст твору, але допускає несуттєві помилки у використанні спеціальної музичної термінології, які потребують зауваження чи корегування; трапляються поодинокі недоліки у виконанні музичного твору і художньо-образному оформленні його роздумів про виконану і прослухану музику. Самостійно виконує 80% теоретичних та практичних завдань.
7	Здобувач не погано володіє теоретичним матеріалом, уміє сприймати і виконувати музичні твори, але має стандартне мислення; йому бракує власних висновків,

	асоціацій, узагальнень; не завжди вміє поєднувати музичні твори та життєві явища. Самостійно виконує 70% теоретичних та практичних завдань.
III. Середній	
6	Здобувач здатний сприймати і відтворювати значну частину музичного матеріалу, але його відповідь та виконання творів потребує уточнень та додаткових запитань. Обсяг виконаних завдань самостійної роботи складає 50 %.
5	Здобувач частково розкриває зміст теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних теоретичних положень, але має слабо сформоване художнє мислення; не завжди вміє самостійно роботи аналіз, порівняння та висновок щодо прослуханої та виконаної музики.
4	Здобувач недостатньо розкриває зміст теоретичного матеріалу, обмежено володіє науково-методичною термінологією, не пов'язує теоретичні знання з їх практичним застосуванням при виконанні та аналізі педагогічного репертуару. При самостійному аналізі твору робить грубі помилки.
IV. Початковий	
3	Здобувач здатний сприймати та виконувати окремі фрагменти музичних творів з конкретним образно-художнім змістом, виявляє недостатньо сформовані вміння та навички, володіє незначною частиною спеціальної музичної термінології.
2	Здобувач не може розкрити зміст теоретичного питання, не застосовує при виконанні та аналізі педагогічного репертуару теоретичні знання, не вміє самостійно аналізувати твір.
1	Здобувач не володіє елементарними теоретичними знаннями та практичними навичками.

9. Методичне забезпечення

1. Наявність учбового кабінету групових дисциплін з роялем або фортепіано.
2. Учбові наочні посібники: методичні збірники, збірники нотних видань (див. п.11).
3. Технічні засоби навчання, бездротовий доступ до мережі Internet (є обов'язковим для здобувачів освіти, які знаходяться на дистанційному навчанні для присутності на заняттях та для самостійної роботи).
4. Друковані та інтернет – джерела інформації.
5. «Методико – виконавський аналіз педагогічного репертуару». Програма для вищих навчальних закладів культури і мистецтв I-II рівнів акредитації. Київ – 2006. Укладачі: О. В. Новіков, К. М. Сергєєва.
6. «Методико – виконавський аналіз педагогічного репертуару». Програма – конспект для вищих навчальних закладів культури і мистецтв I-II рівнів акредитації. Івано-Франківськ, "НАІР" – 2011. Укладач: Т. С. Казарцева.
7. Особистий лекційний матеріал викладача.

10. Рекомендована література.

Базова:

1. Власов Є. Деякі проблеми виховання техніки на фортепіано. Електронний ресурс. URL: http://www.nbuv.gov.ua/old_irn/Soc_Gum/Vpu/Myst/2008_12_13/statti/Vlasov.pdf
2. Волик О. О. Художній етюд на перехресті віртуозності та концептуалізму // Міжнародний вісник: Культурологія. Фізіологія. Музикознавство – International journal Culturology. Philology. Musicology: (зб. наук. праць). Київ: Міленіум, 2018. Вип.1 (10). С. 291-295.
3. Воробкевич Т. П. Методика викладання гри на фортепіано. - Львів, 2001.
4. Геді А. І. Еволюція фортепіанного стилю Б. Бартока. Проблеми взаємодії мистецтв, педагогіки та теорії і практики освіти. Харків: ХНУМ, 2020. Вмп. № 57. С. 45-60.
5. Грінченко Т. Д. Теорія і практика формування мистецького досвіду майбутнього вчителя музики. Монографія. Вінниця, 2018.

6. Грінченко Т. Д. Методика викладання фахових дисциплін. Навчально – методичний посібник. Вінниця, 2020.
7. Давидова Т. В. Символіка «Маленьких прелюдій І. С. Баха». Юргінський, 2017.
8. Данилішина М. Ф. Фортепіанна творчість українських композиторів – класиків та сучасних композиторів як засіб формування національного визначення типу особистості майбутнього вчителя музики. Педагогічний дискурс. Вип. 14. 2013.
9. Денисюк О. В. Ключові питання з програми навчального курсу «Методика навчання гри на інструменті. Методичний посібник. Кривий Ріг, 2013.
10. Касьяненко О. Робота піаніста над фактурою. - К., 2003.
11. Кашкадамова Н. Історія фортепіанного мистецтва ХІХ сторіччя. Тернопіль: АСТОН. 2006. 608 с.
12. Кашкадамова Н. Фортепіанно – виконавське мистецтво України: іст.нарис. Львів: КІНПАТРІ ЛТД, 2017, 611 с.
13. Кияновська Л. О. Мирослав Скорик: людина і митець.- Львів: Незалеж. Культурол. Журн. «І», 2008.
14. Крюкова Робота над поліфонічними творами І. С. Баха у класі фортепіано. О., 2019.
15. Кузенкова В. П. Методика навчання гри на інструменті (фортепіано). Київ, 2008.
16. Милич Б. Воспитание ученика-пианиста. 1-2 кл. ДМШ. - К., 1977.
17. Милич Б. Воспитание ученика-пианиста. 3-4 кл. ДМШ. - К., 1979.
18. Милич Б. Воспитание ученика-пианиста. 5-7 кл. ДМШ. - К., 1982.
- Пометун О. М., Пироженко О. Сучасний урок: інтерактивні технології навчання. Київ: А. С. К., 2004, 192 с.
19. Михалюк А. Формування виконавської культури майбутніх учителів музики засобами українського фортепіанного мистецтва.- Київ: Ліра, 2016.
20. Портний Ю. Л. Шляхи професіоналізації фортепіанного виконавства на Поділлі: Дис.- Харків, 2021.
21. Рябов І. Синтез романтичних, барокових національних рис у циклі «11

етюдів у формі старовинних танців» В. Косенка//І. Рябов//Віктор Косенко, його доба і культура ХХІ століття: науковий збірник матеріалів І Науково-практичної конференції, присвяченої 80-річч. створення Музею-квартири В. Косенка.- Київ, 2020.

22. Шабалтіна С. Клавесин крізь століття. Нариси виконавця.- Київ, 2013.

23. Шукайло В. Ф. Педалізація у професійній підготовці піаніста. - Х.: «Факт», 2004.

Допоміжна:

1. Без'язичний Г. Характерні п'єси у формі етюдів для фортепіано. – Вінниця: ВМГО «Розвиток», 2006. – 28 с.

2. Бобалік Я. Музичний дивосвіт. – Івано-Франківськ: Вид. «Лілея-НВ», 2004. – 63с.

3. Бобалік Я. Музичне сузір'я. – Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2008.- 56с.

4. Борткевич С. 18 мініатюр для фортепіано, тв. 21, зош. 1,2 - .Leipzig
Copyright 1922 by D. Rahter.

5. Граємо удвох. Фортепіанні ансамблі для ДМШ, вип. 4. Упорядкування та аранжація Л. В. Жульєвої. – Київ: Нотне вид. «Мелосвіт», 2008. – 36 с.

6. Граємо удвох. Фортепіанні ансамблі. Автор, перекладення та обробка – Людмила Жульєва. – Київ: Нотне вид. «Мелосвіт», 2003. – Ніжин: Вид. «Аспект-Поліграф», 2003. – 35 с.

7. Гріднева Н. Хочу грати на роялі. – Київ: «Музична Україна», 2016. – 200 с.

8. Дворжак М. Вибрані джазові етюди для фортепіано. – Київ: Нотне вид. «Мелосвіт», 2005. – Ніжин: Вид. «Аспект-Поліграф», 2005. – 20 с.

9. Крит К. Джазовые игрушки. Пьесы для фортепиано для средних и старших классов ДМШ. – Ростов-на-Дону: «Феникс», 2006. – 46 с.

10. Маник В. Музичні замальовки. Збірка фортепіанних п'єс для дітей. Навчальний посібник / Ред.-упор. І. Новосядла. – Івано-Франківськ: видавець Третяк І. Я., 2007. – 52 с.

11. Нежигай О. Твори для фортепіано. 1 – 8 кл. ДМШ. Дніпропетровськ, 2009.

12. Пітерсон О. Джазовий зошит 1. Вправи та менуети для фортепіано. – Київ: Нотне вид. «Мелосвіт», 2004. – Ніжин: Вид. «Аспект-поліграф», 2004.

13. Пітерсон О. Джазовий зошит 3. Вправи для фортепіано. – Київ: Нотне

- вид. «Мелосвіт», 2004. – Ніжин: Вид. «Аспект-Поліграф», 2004. – 16 с.
14. Птушкин В. Пьесы и ансамбли для фортепиано. – Харьков: «Фактор», 2006. – 96 с.
15. Шукайло Л. Альбом фортепіанної музики. – Київ: Нотне вид. «Мелосвіт», 2005.

11. Інформаційні ресурси:

1. <http://ukrnotes.in.ua/poshuk/php> - ноти та біографії українських композиторів.
2. Світ фортепіано [електронний ресурс] : [веб-сайт] . – Режим доступу: <https://www.pianoworld.com/> - (назва з екрану).
3. Платформа YouTube.
4. Ukrainian Scores - електронна бібліотека нот українських композиторів. <http://vivconcert.house>.
5. Електронна бібліотека «Культура України» - <http://elib.nplu.org/>
6. [www/nbux.gov.ua](http://www.nbux.gov.ua) – веб-сайт Національної бібліотеки імені В. І. Вернадського (м. Київ).
7. [www/4uth.gov.ua](http://www.4uth.gov.ua) – веб-сайт Державної бібліотеки України для юнацтва.
8. <http://nlib.org.ua/>
9. Бібліотека з читальним залом закладу.